Тренинг тақырыбы:

Темперамент және мамандық

педагог-психолог: Садыкова Ж.Ж.

Мақсаты :

- *Темперамент типтерімен таныстыру;*
- *Темпераменттің кәсіби іс - әрекетке әсері болатыны жөнінде түсінік қалыптастыру;*
- *Кәсіби еңбек әлемі туралы білімдерін тереңдету;*
- *Оқушыларды ұқыптылыққа, сыпайылыққа, қарапайымдылыққа тәрбиелеу;*
- *Мысалдар арқылы кез – келген темперамент типі кәсібиліктің шыңына шыға алатынына көз жеткізу;*

Қажетті құрал – жабдықтар:

Темперамент дегеніміз – жүйке жүйесінің тума қасиеттерінен туындайтын адамның жеке өзгешеліктерінің бірі

И.П.Павлов бойынша адамның жүйке жүйесінің типтері

Сангвиник

-Ширақ
-Жүйке жүйесі күшті
-Қозуы мен тежелуі тең
-Қозғалғыш адам

Флегматик

-Жүйке жүйесі күшті
-Қозғалысы баяу
-Қозуы мен тежелуі тең

Холерик

-Ұстамсыз
-Жүйке жүйесі күшті

Меланхолик

-Жүйке жүйесі әлсіз

Әртүрлі типтегі адамдарға мамандық таңдауда берілетін кеңестер

САНГВИНИК

Жұмыстың типі: жұмысқа деген үлкен қабілеттілік, ортаға тез бейімделеді, бір мезетте бірнеше жұмысты орындай алады. Жаңа жұмысқа үлкен қызығушылықпен кіріссе де тез суып қалады, жаңа бір жұмысқа ауысқысы келіп тұрады. Ұйымдастырушылық қабілеті жақсы. Жуапты және қауіпті жерлерде жақсы жұмысшы. Жаңа мамандықтарды тез меңгере алады. Қол астындағы сангвиник жақсы жұмыс жасау үшін оның алдына үздіксіз жаңа да қызықты тапсырмалар қою шарт.

Сәйкес келетін мамандық түрі: менеджер, мұғалім, дәрігер, психолог, тәрбиеші, ұйымдастырушы, сатушы, даяршы, инженер- технолог, жақсы жүргізуші, із кесушуі т.б

ХОЛЕРИК

Жұмыстың типі: үлкен энергия жұмсайтын жұмыс түрлері сәйкес келеді.
Қиындықтар мен кедергілерді оларды жеңуді ұнатады. Жұмысқа тез кіріседі. Жоспарын іске асыра алады. Біреуге бағынғаннан гөрі өз бетінше жұмыс істегенді ұнатады. Айтқаннан қайтпайды. Холерикпен жұмыс жасағанда байқау керек, ескертпелердің орнына қателіктерін түзейтін тапсырмалар берген жөн. Холериктер флегматиктермен, меланхоликтермен жақсы жұмыс жасай алады, бірақ екі холерикті біріктіруге болмайды, олар бақталасып, шиеленіске келіп қалуы мүмкін.
Сәйкес келетін мамандық түрі: телеоператор, әртіс, дипломат, журналист, кәсіпкер, керемет ұшқыштар, каскадерлер т.б

ФЛЕГМАТИК

Жұмыстың типі: флегматик жұмысқа да, оқуға да жәйбасар. Дайындық кезеңіне көп уақыты кетіп қалады. Шыдамдылығымен табандылығы арқасында үлкен жетістіктерге жетеді. Бір сарынды жұмысты сүйеді. Лидер, ұйымдастырушы болуды қалай қоймайды. Жұмыс жағдайы өзгере қалса еңбек өнімділігі тез төмендеп қалады. Асықпай шешім қабылдауға жақсы. Қол астында флегматиктер жұмыс жасайтын болса олармен үнемі белсенді байланыста болу керек, мадақтап, түрлі жұмыстарға тартқан жөн. Адамдармен араласқаннан гөрі компьютермен жұмыс жасағанды ұнатады. Егер медицинаны таңдаса онда хирургтен гөрі жақсы терапевт шығады.

Сәйкес келетін мамандық түрі: бухгалтерия, экономика, агроном, инженер, жүргізуші,ғылыми – ботаник, астраном, физик, математик,электрик.

МЕЛАНХОЛИК

Жұмыстың типі: меланхоликтердің жұмысқа қабілеттілігі көңіл – күйлеріне байланысты, тез шаршап қалуы мүмкін. Қиындықтары мен қысымы мол мамандықтар қайшы келеді. Жаңа ортаға қиын бейімделеді. Жұмыста меланхоликтерге үнемі қолдау мен демалыс қажет.Олар өте байқампаз. Халықпен жұмыс жасайтын мамандықтарды таңдамаған жөн, керісінше өз бетінше компьютермен жұмыс жасаған оларға ұнайды.

Сәйкес келетін мамандық түрі: педагог, өнер, модельер, композитор,жазушы, мал дәрігері,геолог, агроном,зоотехник, радиомеханик.

Темпераментке байланысты қарым – қатынасқа түсуі

ХОЛЕРИК

Өзіне бағындырады,
Үстем,
Айтқанынан қайытпайды

ФЛЕГМАТИК

Салмақты,
Байсалды

САНГВИНИК

Көңіл көтергіш,
Әзілқой

МЕЛАНХОЛИК

Тәуелді,
Ойын ашық айтпайды

Темпераментке байланысты өзін- өзі бағалауы

ХОЛЕРИК

Тұрақсыз,
Мақтанғанд

ФЛЕГМАТИК

Қарапайым,
Өзін - өзі бағалауы төмен

САНГВИНИК

Лидерлікке ұмтылыс,
Бақталас

МЕЛАНХОЛИК

Өзін - өзі бағалауы өте төмен
Кейінге ысырылып қалғанды ұнатады

Темпераментке байланысты өзіне деген сенімділігі

ХОЛЕРИК

Өз – өзіне сенеді,
Әлсіз жақтарын жасырады

ФЛЕГМАТИК

Өз - өзіне деген сенімділігі жоқ,
Өзін қатты уайымдайды,

САНГВИНИК

Сәттіліктерге сенеді

МЕЛАНХОЛИК

Өзіне – өзі сенбейді,
Сәттіліктерге сенбейді

Тапсырма: сіз орындықта дем алып отырғансыз, қасыңызда сіздің бас киіміңіз жатыр. Қасыңызға бір адам жақындап келіп сіздің бас киіміңізге отырды.Сіздің реакцияңыз. Суреттен көрсетіңіз

Дем алайық !

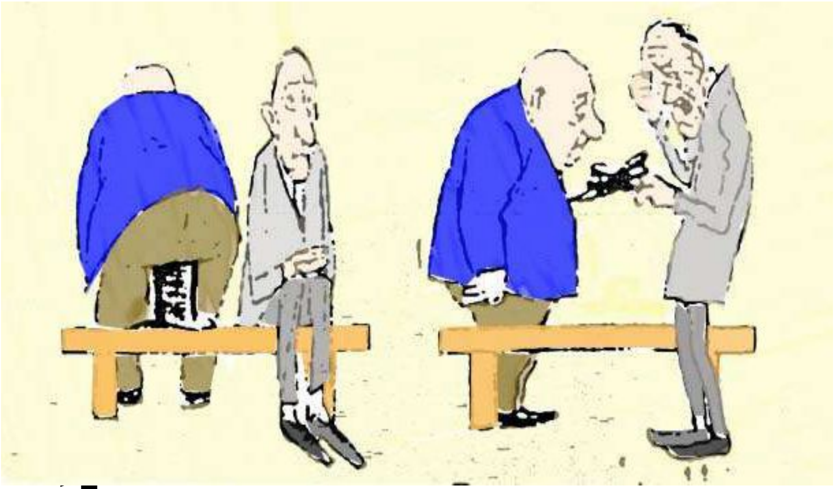

Тапсырманың нәтижесі:

- *Егер сіз № 1 суреттегідей реакция танытсаңыз,*
- *онда сіз бұл жағдайда сангвиник темпераментін корсеттіңіз.*
- *Егер сіз № 2 суреттегідей реакция танытсаңыз,*
- *бұл жағдайда сіз меланхолик типін танытып тұрсыз.*
- *Егер сіз № 3 суреттегідей реакция танытсаңыз,*
- *онда сіз холерик темпераментін көрсетіп тұрсыз.*
- *Егер сіз № 4 суреттегідей реакция танытсаңыз,*
- *онда сіз флегматик типі көрсетіп тұрсыз.*

Ұ
Й
Қ
Ы

Өте жақсы ұйықтайды

Сангвиник

Аз ұйықтайды, кеш оянады, түнде жұмыс істейді

Холерик

Тез ұйықтап кетеді,ояту қиын

Флегматик

Аз ұйықтайды, кешқұрым шаршауы көп

Меланхолик

Темпераментке байланысты достығы мен сезім көрсеткіші

Сангвиник	Холерик	Флегматик	Меланхолик
Барлығы жеңіл, анық сезімі терең	Көппен дос емес. Ашуға берілгіш. Бұйрықшыл. Қызғаншақтау	Ашық сезім білдіруге бейім емес. Партнеріне бірқалыпты қатынас	Жолдасына тәуелді. Сезімін білдіруге ұялады

Қозғалысы мен жүрісі

Қозғалмалы, Жылдам

Алға ұмтылып тез жүреді, Өте жылдам

Сангвиник

Холерик

Флегматик

Меланхолик

Жәйбасар, Қалықтап жүреді

Жәйбасар, өте сақ жүреді

Тамақ алысы

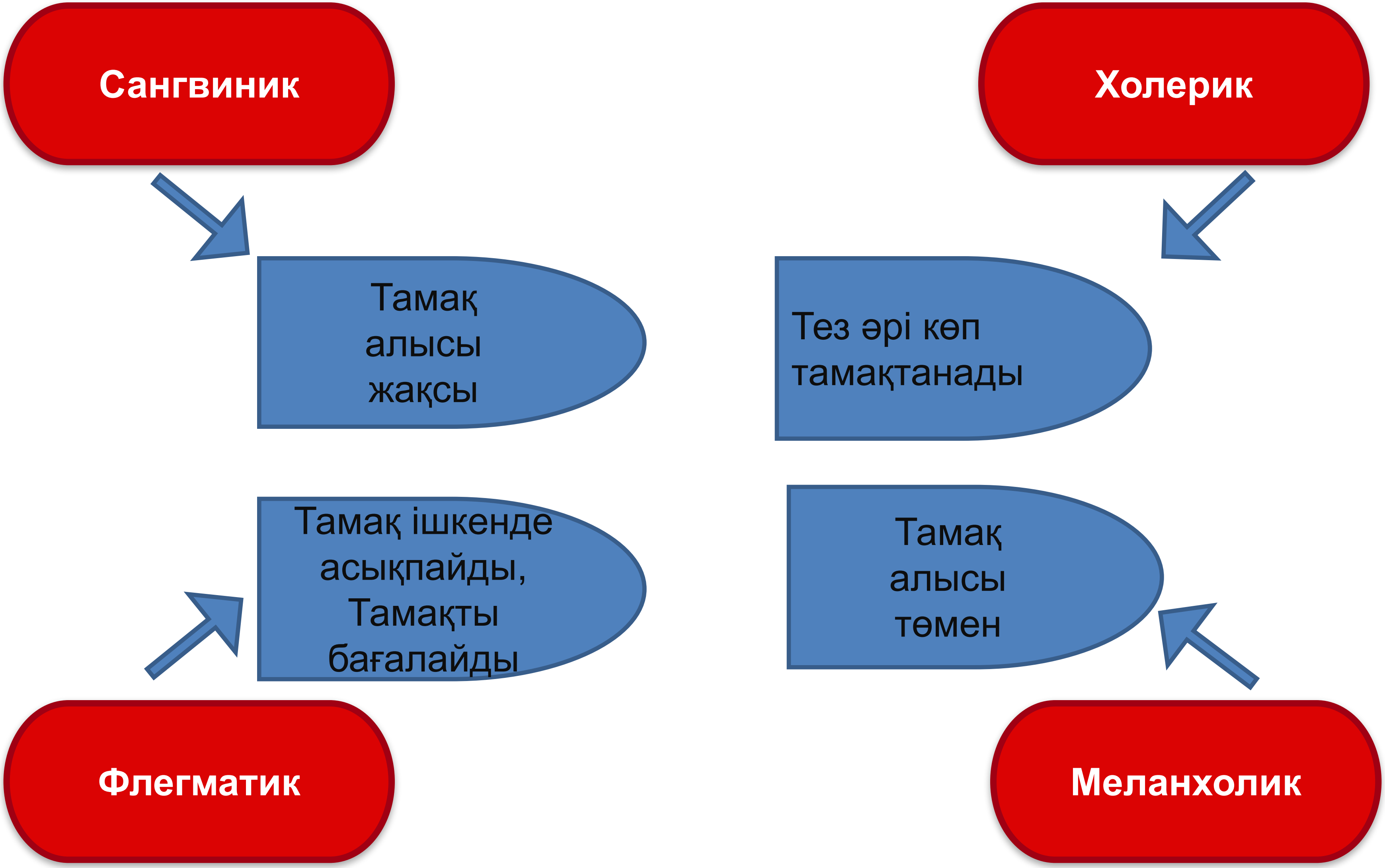

Сангвиник
Тамақ алысы жақсы
Холерик
Тез әрі көп тамақтанады
Флегматик
Тамақ ішкенде асықпайды, Тамақты бағалайды
Меланхолик
Тамақ алысы төмен

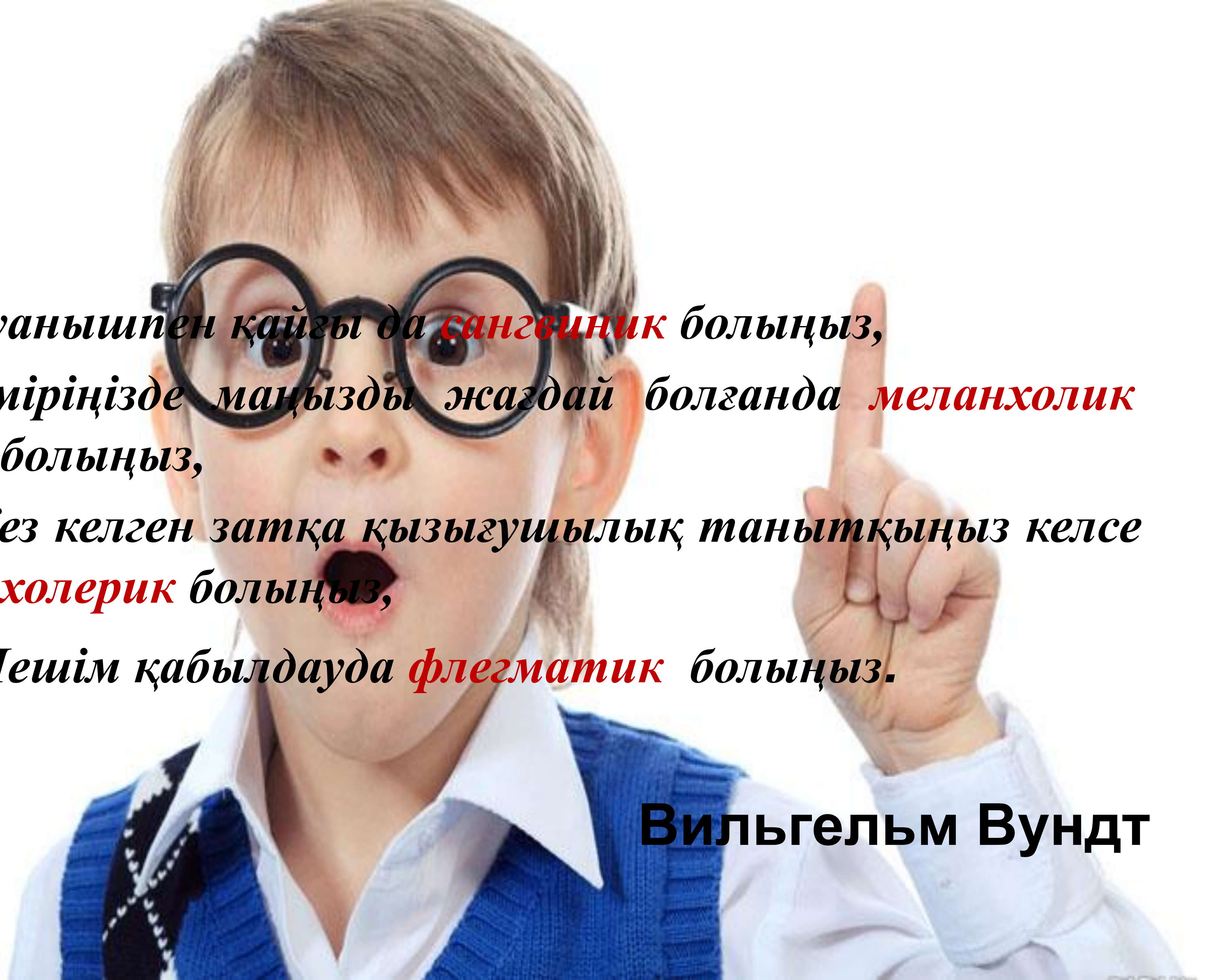

Қуанышпен қайғы да сангвиник болыңыз,

Өміріңізде маңызды жағдай болғанда меланхолик болыңыз,

Кез келген затқа қызығушылық танытқыңыз келсе холерик болыңыз,

Шешім қабылдауда флегматик болыңыз.

Вильгельм Вундт